

ENTRESETMANA

MANUEL CUYÀS

El colom d'en Jordi Llovet

ple-, perquè el mateix mecanisme que tracta els atributs de l'esperit serveix per articular una comunitat al voltant d'elements sagrats que la caracteritzen com a tal i permeten fer-ne una realitat de poder.

L'últim aspecte de la paradoxa de Triptòlem és que els beneficis de l'agricultura són universals, i la seva tècnica ha de ser mostrada a tothom i apresada per gent de tots els pobles, però el misteri que l'explica en profunditat i el relaciona amb la dea està restringit als escollits, destinats a convertir-se en iniciats: un model de gestió de recursos de coneixement no superat. Fins i tot, en èpoques posteriors, s'ha retrocedit. Vet aquí la confusió al voltant de la democràcia, un valor de relacions internes de la comunitat que massa sovint es pretén estendre a qualsevol àmbit, sense voler veure que com a mecanisme no serveix per la ciència, per l'art, pel pensament. Que la casta intel·lectual no hagi aconseguit –en molts àmbits no ho ha ni intentat– presentar amb èxit una jerarquia consistent dels seus valors i els mecanismes adequats per gestionar-los compromet el futur de la creació, cada cop més incert a l'augur del mercat.

No és una contradicció el que fa que topin la socialització de la cultura com un bé de l'Estat del benestar i la necessitat d'elititzar-la si es vol que sigui cultura de debò i no el caos de valors que ara alguns volen vendre, sinó una diferència substancial de categories que és imperiosament necessari distingir. Que creixin la comunitat i les empreses perquè es puguin aprimar la caritat i l'Estat, que es reforcin les institucions, que s'elititzi la gestió i es socialitzin els beneficis.

Potser aleshores, des de l'*epopteion* d'Eleusis –avui la refinaria de petroli d'Elefina– la dea estendrà de nou la mà protectora sobre els seus iniciats. *

Devia ser el 1973 o 1974. El professor Jordi Llovet –jove-níssim, només cinc anys més que nosaltres– ens feia classe d'estètica en un aula petita, fosca, graonada i amb tarima de l'edifici antic de la Universitat de Barcelona. Un dia, un alumne més gran que ell i que tots nosaltres li va demanar que sense subterfugis ni fugides d'estudi idealistes donés una definició de Bellesa. El professor va dir que ajornava la resposta fins a la pròxima classe. A la pròxima, Jordi Llovet va arribar amb una cartera d'un cert volum. Després d'escriure a la pissarra "Definició de Bellesa", va obrir la cartera i en va extreure un colom de color blanc que va llançar a l'aire i que durant uns moments va volar per l'aula i per sobre els nostres caps.

Trobo el fet relatat en el llibre que el mateix Jordi Llovet (Barcelona, 1947) acaba de publicar a Galàxia Gutenberg i que es titula *Adéu a la Universitat; l'eclipsi de les humanitats*. Jo diria que hi posa més pa que formatge, que no hi va haver a classe tant enrenou de tipus ideològic com ell explica ni que fos "un dels més grans rebomboris que es recorden a la meva facultat", però és cert que l'episodi del colom es va fer famós i que no s'ha esborrat de la memòria dels que el vam viure. Tampoc no hi fa

res que un professor d'Estètica, tot parlant de Bellesa, embelleixi les narracions. L'art és una mentida que ajuda a comprendre la veritat, va dir Orson Welles, sense que estigui segur que la frase sigui seva. I a més, Llovet no menteix. Fa hipèrbole. Diu ell mateix al pròleg, sobre el llibre: "Tot el que no hi és autobiografia o anàlisi hi és invenció literària per mera deformació professional de l'autor".

L'altre dia Llovet va presentar el llibre a Barcelona, i en acabat m'hi vaig acostar per dir-li que jo havia estat present a la "classe del colom". Va estar molt content de saber-ho i em va dir, com també afirma en el llibre, que aquells dos anys de professor d'estètica, els dos primers com a professor universitari, van ser els millors de la seva carrera docent. Ell, que és partidari de les interdisciplines i les transversalitats i, per tant, refractari a l'exagerada especialització, ho atribueix al Pla Maluquer, vigent en aquell moment. El Pla Maluquer que regia la Facultat de Filosofia i Lletres permetia que els alumnes, fessin l'especialitat que fessin –filologia, història, història de l'art, literatura, arqueologia...–, poguessin inscriure's a assignatures de diferents disciplines, mentre en fessin un mínim de la carrera que havien triat. Tot això estava molt bé, i és l'antítesi del rigorós i uti-

litari Pla Bolonya que Llovet abomina i que ha estat, segons explica, la causa que se n'anés de la universitat aprofitant una jubilació anticipada i avantatjosa, però tenia un inconvenient, i és que el concepte de curs no existia. Si jo, i com jo tots els que vam estudiar filosofia i lletres a la Universitat de Barcelona en els anys seixanta i setanta no podem parlar de companys de curs és perquè cada assignatura t'aparellava amb companys diferents. A l'època es va dir que si les autoritats franquistes van aprovar el Pla Maluquer, tan progressista, va ser per aquest motiu: perquè dinamitava els cursos i, en conseqüència, la possibilitat dels alumnes d'organitzar-se i muntar mulladers.

Llovet enyora les universitats clàssiques, les de saber, disciplina, estudi i creativitat, que ara veu amenaçades. Sí, sí, però que consti que ell llançant coloms i nosaltres aplaudint-li la colombofilia vam contribuir molt a desmuntar-les i deixar-les en l'estat de postració que Llovet detecta. Aquell colom va ser el *happening* d'un Maig del 68 que ara molts abominen però que llavors celebraven.

Llegeixin el llibre del doctor Llovet perquè és com voldria la universitat: divertit, docte, ple de disciplines diferents, crític, i sempre fent rumiar i examplant coneixements. *

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Cloc?

El verb *cloure* fa cloc. Una forma en primera persona onomatopeica. Cloc. Una síl·laba tancada com una cloïssa que també remet als rellotges anglesos, en els quals les cinc en punt sonen *five o'clock*. *Cloc!* és també el títol d'un poemari que August Bover acaba de publicar a Arola amb uns dibuixos preciosos de Pere Capellà. Els poemes de Bover remetent a la tradició verbívora de la literatura potencial, encetada pels matemàtics i poetes francesos del grup Oulipo fa mig segle. Una tradició que, en català, han explorat poemes com ara Víctor Sunyol, Josep Pedrals i Jordi Vintó, i que tot just ha arribat al seu zenit amb els exercicis d'estil (i d'espill) del nord-català Joan-Lluís Lluís al seu monumental *Xocolata desfeta*. Aquest *Cloc!* de Bover no clou res. Ans al contrari, obre noves vies per a la literatura potencial en llengua catalana, fins al punt que podria suscitar un nou terme. Els psicòlegs van manllevar de Flaubert l'epònim *bovarisme* per definir qui presenta "una alteració del sentit de la realitat per la qual es considera una altra persona que no és". Proposo l'epònim *boverisme* per designar els versos basats en "una alteració del sentit mitjançant l'enginy verbal". *

L'ULL DE L'AGULLA

DANIEL BOADA

